

Samenvatting van onderzoek

Prestatietoets

Rapportnummer: TNO 2019 R10040

Bakemastraat 97K

2628 VK Delft

Postbus 49

2600 AA Delft

STOFVRIJWERKEN.TNO.NL

DUSTFREEWORKING.TNO.NL

Tel. +31 888 663090

Email wegwijzer@tno.nl

*Het kwaliteitssysteem van
TNO is gecertificeerd
overeenkomstig ISO 9001.*

HIKOKI haakse slijper G13VE met Dusttool afzuigkap 125 mm en HIKOKI stofzuiger RP250YDM

Opdrachtgever:

HiKOKI Power Tools Netherlands B.V.
Brabanthaven 11
3433 PJ Nieuwegein

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

TNO richt zich de laatste jaren intensief op innovaties van gereedschappen, processen en werkplekinrichtingen in de industriële werkomgeving. De belangrijkste doelstelling is het realiseren van stofarme productieprocessen- en middelen. Naast de bouwnijverheid zijn ook de metaalindustrie, de vliegtuigindustrie en de houtindustrie speerpunten voor product-/procesontwikkeling. In deze trajecten wordt samengewerkt met werkgeversorganisaties, vakbonden, overheid, werkgevers, werknemers en fabrikanten/producenten. TNO heeft een instrument ontwikkeld waarmee een proces/gereedschap wordt beoordeeld op functionaliteit in de praktijk. De bedoelde TNO Prestatietoets beschrijft innovatieve productieprocessen en productiemiddelen. Bij het gebruik van deze processen/gereedschappen zullen de relevante publieke/private grenswaarden van schadelijke stoffen (zoals kwartsstof, houtstof (hardhout), zeswaardig chroom en andere) in de dagelijkse praktijk in de ademzone van de werknemers niet worden overschreden.

De Inspectie SZW heeft deze TNO Prestatietoets expliciet in de “Basisinspectiemodule Kwartsstof” opgenomen. Citaat: “Indien u besluit om de werkzaamheden uit te voeren met de maatregelen zoals staan aangegeven in een TNO Prestatietoets zoals vermeld op de website van TNO (stofvrijwerken.tno.nl) beschouw ik de blootstelling als doeltreffend beheerst”.

Dit betekent voor de werkgevers dat zij éénduidig kunnen communiceren met de inspecteurs van de Inspectie SZW en er geen aanvullende blootstellingsmetingen hoeven te worden overlegd. De werkgevers en werknemers krijgen hiermee een objectief beoordelingsinstrument in handen voor een juiste afweging bij een komende investering. Ook innovatieve producenten/leveranciers van productieprocessen- en middelen (gereedschappen) kunnen zich kwalitatief onderscheiden.

Toetsingscriteria

De blootstelling aan schadelijke stoffen in de ademzone van de werknemer op de werkplek wordt beoordeeld. De volgende norm wordt toegepast:

- blootstelling aan betreffende stof: publieke/private Grenswaarde Stoffen op de Werkplek (GSW) (zie website <http://www.ser.nl/nl/taken/adviserende/grenswaarden.aspx>).

Projectomschrijving TNO Prestatietoets

TNO heeft onderzoek verricht naar de emissie van respirabel kwarts tijdens slijpwerkzaamheden in kalkzandsteen met een HiKOKI haakse slijper G13SB3 met Dusttool afzuigkap 125 mm in combinatie met een HiKOKI stofzuiger RP250YDM. De haakse slijper G13VE wordt gelijkwaardig beschouwd aan type G13SB3*.

Specificaties HiKOKI gereedschap systeem

Het geteste systeem bestaat uit een HiKOKI haakse slijper G13VE (of gelijkwaardig*) aangesloten op een Dusttool afzuigkap 125 mm in combinatie met een HiKOKI stofzuiger RP250YDM (of gelijkwaardig**) zonder stofzak en een 3 meter afzuigslang met een diameter van 50 mm. In Figuur 1 is het complete systeem afgebeeld.

* Haakse slijpers worden als gelijkwaardig beschouwd wanneer de stofproductie lager dan of gelijk is aan het geteste type. Het opgenomen vermogen en het toerental zijn hiervoor maatgevend.

** Stofzuigers worden als gelijkwaardig beschouwd met gelijkwaardige tot hoogwaardiger specificaties t.o.v. het geteste type. De capaciteit, stofopvang, filterreiniging en recirculatie zijn hiervoor maatgevend.

HiKOKI haakse slijper G13VE

HiKOKI stofzuiger RP250YDM

Dusttool afzuigkap 125 mm

Figuur 1. Het complete gereedschapssysteem

In Tabel 1 worden de technische gegevens van de HiKOKI haakse slijper (of gelijkwaardig) vermeld. In Tabel 2 worden de technische gegevens van het stofzuigersysteem (of gelijkwaardig) vermeld.

Tabel 1. Technische specificaties van HiKOKI haakse slijpers die in combinatie met Dusttool afzuigkap 125 mm en de HiKOKI stofzuiger RP250YDM kunnen worden gebruikt.

Kenmerken	G13VE	G13SB3	G13SB3(S)	G13STA(S)
Opgenomen vermogen [W]	1.320	1.300	1.300	600
Spanning [V]	230	230	230	230
Toerental [min ⁻¹]	2.800 – 10.000	11.000	11.000	11.500
Netto gewicht [kg]	1,8	1,9	1,9	1,8

Kenmerken	G13SR4(S)	G13SN(S)	G13SE2(S)	G13SW(S)
Opgenomen vermogen [W]	730	840	1200	1200
Spanning [V]	230	230	230	230
Toerental [min ⁻¹]	10.000	10.000	11.000	12.000
Netto gewicht [kg]	1,8	1,6	1,9	1,8

Tabel 2. Technische specificaties HiKOKI stofzuigers

Kenmerken	RP250YDM	RP500YDM
Filterklasse	M	M
Filteroppervlakte [cm ²]	8.600	8.400
Opgenomen vermogen [W]	1.400	1.200
Maximale volumestroom ¹ [m ³ /uur]	151	216
Maximale onderdruk ² [mbar]	220	250
Reservoirvolume [l]	25	45
Afmetingen (H x B x L) [mm]	560 x 400 x 353	465 x 595 x 960
Gewicht [kg]	12,7	18,0

¹ aan de ventilator

² aan het slangeinde

TNO Prestatietoets

De belangrijkste specifieke testomstandigheden zijn vermeld in Tabel 3

Tabel 3. Testomstandigheden "Worst Case"

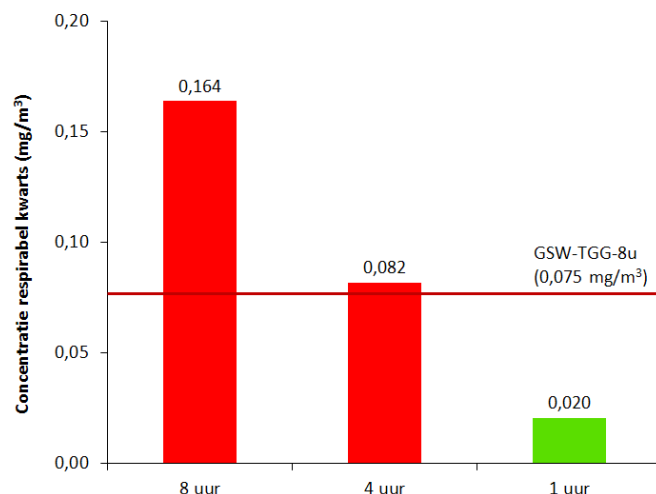
Materiaal: kalkzandsteen	Snelheid verspaning: 72 m/s
Percentage respirabel kwarts in kalkzandsteen: 25%	Filterrendement: 99,9% (M)
Bronsterkte: 60 meter slijpen in 60 minuten (480 strekkende meter per 8-urige werkdag)	Reinigingssysteem stofzuiger: semi-automatisch (trilling)
Productie: 100% inschakeltijd	Compartimentering afzuigsysteem: "gesloten"
Blootstellingtijd werknemer: 8-urige werkdag	Stofopvang in container "open". Stoffilters "open".
Verspreidingsrichting stof: divers	Lengte afzuigslang: 3 meter Diameter afzuigslang: 50 mm
Afzuigcapaciteit: 158 m ³ /uur (begin meting) tot 120 m ³ /uur (einde meting)	

Testresultaten

Een samenvatting van de testresultaten is weergegeven in Tabel 4 en Figuur 2.

Situatie	Concentratie respirabel kwarts-stof in mg/m ³
Grenswaarde GSW TGG-8u	0,075
100% inschakeltijd	0,164
“Zwaar gebruik”	0,082
“Licht gebruik”	0,020
Buitenlucht	-
Praktijk	-

Tabel 4. Samenvatting van de meetgegevens (kalkzandsteen)

Figuur 2. Toetsing blootstelling respirabel kwarts aan grenswaarde

Conclusie

TNO heeft de blootstelling aan respirabel kwarts gemeten bij het gebruik van HiKOKI haakse slijper G13VE aangesloten op een Dusttool afzuigkap 125 mm, in combinatie met een HiKOKI stofzuiger RP250YDM zonder stofzak en 3 meter, 50 mm diameter afzuigslang.

Bij een inschakeltijd van 100% (8 uur gebruik per 8-urige werkdag) bedraagt de blootstelling bij slijpen in kalkzandsteen gemiddeld 0,164 mg/m³. Deze waarde ligt boven de wettelijke grenswaarde voor respirabel kwarts van 0,075 mg/m³ (GSW TGG-8u) en daarmee voldoet het gereedschap systeem niet aan de geldende norm voor blootstelling aan respirabel kwarts voor 100% inschakeltijd.

TNO definieert naast “100% inschakeltijd” ook de volgende praktijkreferenties:

- zwaar gebruik: 4 uur slijpen per 8-urige werkdag
- licht gebruik: 1 uur slijpen per 8-urige werkdag

Voor zwaar gebruik (4 uur slijpen per 8-urige werkdag) wordt (net) niet voldaan aan de eisen voor een stofvrije werkplek. **Echter door de methodiek van afronding krijgt dit gereedschap toch een 4 uur slijpen label.** Voor licht gebruik wordt wel voldaan aan de eisen voor een stofvrije werkplek.

De “meetonnauwkeurigheid” bij de blootstellingstesten is circa 15 % (5% analyse; 5 % monsterneming en 5 % reproduceerbaarheid gebruiker). Verwezen wordt naar het meetprotocol van TNO (zie website stofvrijwerken.tno.nl)

TNO hanteert een massafractie van 25% voor respirabel kwarts in kalkzandsteen. Voor beton wordt een massafractie van 15% gehanteerd. Dit betekent dat er met het geteste systeem langer mag worden geslepen in beton dan in kalkzandsteen.

In de onderstaande labels zijn de prestaties van het totale systeem weergegeven. In het ronde label is de verantwoorde inschakeltijd in uren per 8-urige werkdag van de haakse slijper met afzuigstelsysteem aangegeven. In het rechthoekige label zijn de verschillende praktijksituaties nader gespecificeerd. Groen geeft een gebruik aan onder de betreffende grenswaarde gedurende een 8-urige werkdag.

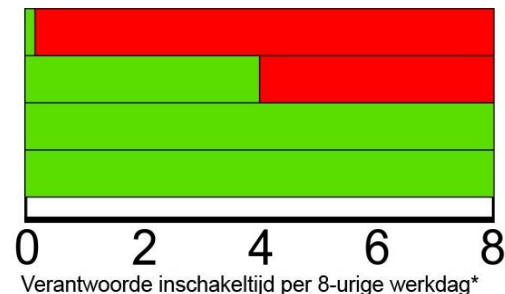
Label bij slijpen in kalkzandsteen

Referentie: 100% inschakeltijd

Geen maatregelen
100% inschakeltijd (8 uur slijpen/ 8u)
Zwaar gebruik (4 uur slijpen/ 8u*)
Licht gebruik (1 uur slijpen/ 8u*)

* Bij evenredige inschakelduur over een 8-urige werkdag

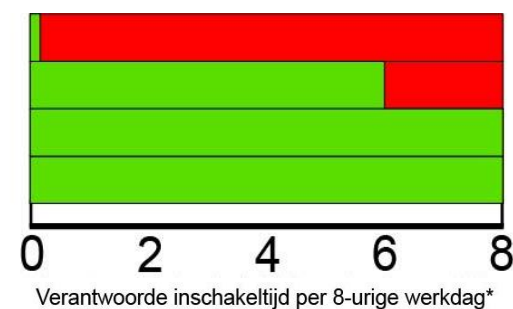
Label bij slijpen in beton

Referentie: 100% inschakeltijd

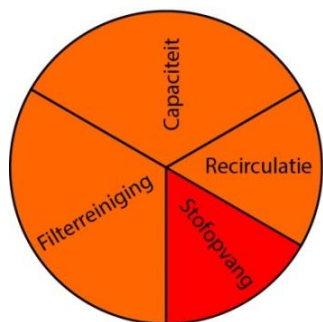

Geen maatregelen
100% inschakeltijd (8 uur slijpen/ 8u)
Zwaar gebruik (4 uur slijpen/ 8u*)
Licht gebruik (1 uur slijpen/ 8u*)

* Bij evenredige inschakelduur over een 8-urige werkdag

Stofzuiger met 3 meter afzuigslang (diameter 50 mm) zonder stofzak

Capaciteit (operationeel)

- 150 - 200 m³/uur
- 100 - 150 m³/uur
- < 100 m³/uur

Filterreiniging

- Automatische reiniging (mechanisch/luchtpuls) of vervanging filter
- Handmatig
- Geen

Recirculatielucht stofzuiger

- H-classificatie volgens IEC-norm 60335-2-69
- M-classificatie volgens IEC-norm 60335-2-69
- L-classificatie volgens IEC-norm 60335-2-69

Stofopvang

- Gesloten systeem (stofzak)
- Open systeem (stofbak)

N.B. In deze test wordt geen uitspraak gedaan over het langdurig gebruik van stofzuigers.